

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. IV. Christo ferenda crux imponitur, variæ hujus figuræ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Act. c. 12. vers. 30.

moriatur. Et nunc, inquit Paulus, annuntiat Deus hominibus, ut omnes ubique agant penitentiam.

Pilati thermulae:

At nos has thermas refugimus, cum Pilato manus, non mentem lavamus, noxas palliamus, tegimus, levamus, nusquam non obvium est mantellum fucis, praetextus varii, excusationes innumeræ, nimirum culpas nominibus admodum speciosis praeteximus, pictarum satis est ubique causarum. Qui vel seipso iudice nocens est, nihilominus videri cupit innocens. Pilati thermulas, quaeso, videte. Homo libidinofus, Doleo, inquit, ob offensam Dei, sed huc mea me natura trahit, ego quidem contra nitior, sed quod humanae debilitatis est, illiciorum impetu & consuetudine inolitâ vincor. En manus lotas! Avarus & acervandis nummis intentus, Nemini, ait, nocere cupio, id tamen meae curæ committitur, rem familiarem augere, & quæsi capi vivendi normam cum deo ducere. En gypsatas manus! Invidus & vindictæ appetens, Adversus hos tales homines, inquit, se virum gerere oportet; tractandi sunt ut merentur, alioquin idem in alios audebunt. En pulchras & teras manus! Res pessima, cum iniquitas iustitiæ larvam oppandit, & decentiæ palliolum induit. Ita omnia ferè vitia se lavare solent, & suam turpitudinem pallâ honestissimâ velare. Hæc innocentia est hominum vitioforum, qui se humanos, affabiles, benevolos verbis & cremoniis exhibent. Verum, ve vobis, minatur Christus, quia mundatis; quod deforis est calicis & paropsidis, intus autem pleni estis rapinâ & immunditiâ. Pharisæe cæce, munda prius, quod intus est calicis & paropsidis, ut fiat id, quod deforis est, mundum. Va vobis Scriba & Pharisæi hypocrite, qui similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitiâ: sic & vos à foris quidem pareris hominibus iusti, intus autem pleni estis hypocriti & iniquitate. Ita & Pilatus lavit manus, sed coram populo, non coram Deo, qui non manuum sed mentium amat munditiam. Pilate, multò rectius fecisses, si pectus mapu percussisses, quod in templo publicanus fecit, quod & fecit hoc ipso die omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant, quæ fiebant, & percutientes pectora sua reverebantur.

Avanti.

Invidi & vindictæ appetentis.

Matth. c. 23. vers. 25. & seq.

Luc. cap. 23. vers. 48.

Pilatus sententiam non mutavit.

Ps. 34. v. 25.

Thom. c. 2. vers. 15.

Modus quo Christi patientis cruciatus cum sensu meditari possimus.

Christi hostium! Vicimus, aiebant, euge euge anima nostra; devoravimus eum. Exasciatum est hoc opus, summam votorum attigimus. Mox igitur ad rem; Festinamus & urgeamus hujus operis felicem clausuram, ne aut Pilatum sententiæ pœniteat, aut seductor extra crucem obeat.

O mi bone JESU, plauserunt super te manibus omnes transeuntes per viam; sibilaverunt & moverunt caput suum. Pontifici Caiaphæ vix lætior fere nuntius potuisset. Idcirco statim, ut aliqui opinantur, in omnes urbis plateas cum tubicine præconem misit, qui proclamaret: Notum illum populi seductorem à Romano Præsidi ad crucem esse damnatum. Jam ergo educendum in montem Golgotha, & ligno, prout meritis, suffligendum.

Interea temporis omnia instrumenta ad crucis supplicium properanter collata. Crux ipsa, clavi, funes, mallei, terebræ, forcipes, scale, ligones, palæ, spongiæ, acetum, vinum myrrhatum, & quidquid ex Romano more ad crucifigendum spectabat.

Huc igitur animum, huc omnes animi oculos: conformemus in animo nostro Domini JESU tamquam præsentis imaginem. Quisquis enim Christi patientis cruciatus cum sensu meditari, & fructum ex eâ re capere studet, omnia sibi cogitatione depingat, ut omnia tamquam præsentia animo cernat. Pa ille, qui omnia depingit, interior sensus, ab alijs abducendus, & totus

A huc convertendus; quod id robustius ac firmius sit, eò promptius tam voluntas quam intellectus sequuntur.

Ergo videte, Christiani, & illis interioribus oculis cernite, quomodo ludicra purpura vulneribus (ut credibile) inhaerens violenter abripiatur, ut suis vestibus pauperinis possit indui. Nulla hic manus quæ parceret. Hoc autem ex more fiebat, quia jam fuerat flagellatus: alii in ipsâ viâ, aut supplicii loco flagellis cædebantur. Deinde suis vestibus ideo Dominus induebatur, ut probè ab omnibus nosceretur, & loquente digito monstraretur: Hic est ille, quem prophetam esse putavimus, impostor nobilis; acta declarata exitus. Certè aliter Christus nosci non potuisset; non enim erat species ei, neque decor, non erat aspectus, & quasi absconditus vultus ejus. Quo quidem Christus docuit, nos in egressu vitæ nihil nisi nostras actiones scilicet sanctas nobiscum ferre.

In hunc modum Dominus vestitus, vincens, vulneribus & sanguine operus, viribus exhaustus, ob animi deliquia vix spirans, in atrio Pilati saxum insidens expectabas, dum omne crucifixionis choragium comportaretur. Orabat interim, quod credibile, & suo se Patri vel milles in victimam jam proximi sacrificii offerebat.

§. IV. Christo ferenda Crux imponitur, varia hujus figura.

Paratis jam omnibus ad infame iter & supplicium, titulus cruci suffigendus jam cernebatur ligno incisus, Tribunus cum cohorte suâ armatus lugubrem pompam in suas classes digerebat, aderant duo latrones vindictæ, & ad subeundam mortem parati, Christus Servator orbis non minus quam illi vincens suam amplectebatur, crucem, ab illâ brevè amplectendus. Hæc nobis animi oculus, quod dictum, velut præsentissima sunt cernenda. Ergo agmine toto in ordinem tumultuarium composito, Romani Palatii portæ panduntur: Prodit luctuosa supplicatio, pars ejus maxima Domini JESU: Qui bajulans sibi crucem, ait Joannes, exivit in eum, qui dicitur Calvaria locum, Hebraicè Golgotha. Grande spectaculum, ait Augustinus, sed si spectet impietas, grande ludibrium; si pietas, grande mysterium. Ah! qualis pompa, quæ crucis supplicatio! O bone JESU, quot molesta & operosa itinera per annos triginta quatuor nostri amore suscepti? sed molestius tibi nullum, nec operosius fuit, quam hoc ultimum sub tanto tamque infami pondere, sub gravissimâ mole arboris decessitæ. Hic egressus ille tuus lacrymabilis. Nec enim unam solùm cernendus es tulisse crucem: corpus vulneribus & plagis decessitatum illatis plenum, caput horribili dumeto saucium, spineo stillante sero gravatum, omnia Orbis piacula tibi uni luenda te solum premunt, lumbi non militari baltheo, sed qui latronibus injicitur, laqueo præcincti, humeri, tamquam non satis ad columnam flagris lacerati, insuper excelsâ trabe onerati, pedes lapsabundi, totum corpus tremit, & vix sibi ipsi portando sufficit, incessus lentus & debilis, anhelitus æger & difficilis, facies livore, spuris, cuore adeò transformata, vix ipsi matri amplius nisi à solis vestibus noscenda, per omne corpus purpurei defluunt rivuli. Ita Christus ad moriendum egressus extra urbem, viam totam suo sanguine signavit, haud aliter ac si fera recens jugulata etiamnum sanguinans per publicum fuisset tracta.

Nicolaus Orlandinus memorat, viros religiosos & Societate Jesu ad regem Congi fuisse missos; obviam iis venisse proceres duos unâ cum equis ligneis, qui novis hospitibus honoris causâ more gentis offerebantur ascendendi. Quod nos læticam undique apertam, illi equum ligneum appellat. Lignum est dolatum, corio stratum, hoc duo bajuli recepto jam sessore portant. Christus Dominico die Palmarum Hierosolymam ingressurus mutuo jumento vehebat: at verò die fatali Parasceves, quernum vehiculum aut ligneum equum adhibuit.

Vertical text in the right margin, likely bleed-through from the reverse page, containing various references and notes.

adhibuit, sed quem ipse portavit. Hic ille cutus est, quo non Elias tantum, sed omnes Christi Patentes amici evehantur ad caelum: Hoc equo super astra vehimur. Ita Christus bajulans sibi crucem exivit.

Jam à primo mundi ortu variè præcesserunt imagines hujus ab urbe lucauosissimi exitus. 1. En innocens Abel ab invidio fratre Caino educitur, ut occidatur. 2. En Noë justus comportat ligna ad arcæ fabricam servando generi humano, ab igneo æternitatis diluvio. 3. En obediens Ilaas suis ipse humeris lignorum fascem defert apparendo sacrificio, jugulandus ipse in victimam. 4. En Jacob peregrinus suas ipse gestat scalas caelo applicandas, per quas evadamus ad sidera. 5. En fortissimus Josue divino jussu clypeum suum levavit contra civitatem Hai, nec contraxit manum, quam in sublime portexerat tenens clypeum. 6. En Moses in monte passis brachiis oraturus, fert secum virgam, quæ aliquando versa fuerat in viperam. Hac virgâ percussa est petra, & è petra vulnere scaturit aqua. Crux olim maledicta, hunc mortentium refugium, & in regum fronte ornamentum. 7. En Eliseus venit ad aquas cum ligno, sequitur perditam extracturus. In montem cum trabe tendit Christus humanam gentem liberaturus. 8. En Abimelech, qui arrepta securi præcise arboris ramum, impostumque ferens humero, dixit ad socios: Quod me vidistis facere, citò facite. Ita Christus crucem præferens, beato Lucâ teste, dicebat ad omnes: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. 9. En Eliacim indutus tunicâ cruentâ, cingulo præcinctus novo, clavem domûs David super humerum fert referendo paradiso. 10. En David rex cum sua citharâ, æterni Patris iram, & furibundam genus humanum placaturus montem conscendit, ut ab omnibus audiat. 11. En Salomon pacificus suum ipse thronum defert ad locum judicii. Non fuit tale solum in universis regnis. 12. En summus Sacerdos, qui suis humeris portat altare, in quo ipse Sacerdos fiat, sacrificium pro salute mundi. 13. En paterfamilias diligentissimus candelastrum adfert, cui cereus infigatur orbi universo lumen præbiturus. 14. En strenuus dux prodit, tentorium suum in colle fixurus. 15. En signifer animosus, mori certus, signum sibi hominis erecturus in monte, urbem deserit. 16. En filius charissimus à Patre missus accipere de fructu vineæ, quem cum vidissent coloni, cogitaverunt intra se dicentes: Hic est heres, occidamus illum, ut taverunt intra se dicentes: Hic est heres, occidamus illum, ut nostra fiat hereditas. Et ejectum extra vineam occiderunt. 17. En vir leprosus, castis, prout lex vetus jubet, ejectus. 18. En Lazarus ulcerosus, canibus circumdatus ex urbe pellitur, ut cespiti vel ligno immoriatur. 19. En æger moribundus suum ipse lectulum deportat, ut in loco sibi destinato moriatur. 20. En agnus verè mitissimus ad aram & ad lanienam ducitur, prout prædictum. Ilaas, sicut ovis, inquit, ad occisionem ducetur, & quasi agnus coram tendente se obmutescet, & non aperiet os suum. Et Hieremias, Et ego, inquit, quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam, & non cognovi, quia cogitaverunt super me consilia, dicentes: Mittamus lignum in panem ejus, & eradamus eum de terrâ viventium, & nomen ejus non memoretur amplius. Portò illud Ilaæ vaticinium cum Regina Candacis quaestor in curru legeret, & Philippus Apostolus vi divinâ comes ei adjunctus explicaret, ita motus est vir ille peregrinus, ut animo in hunc ipsum patientissimum Jesum converso promptissimè dixerit: Credo Filium Dei esse Christum Jesum; mox ad aquas currum suum subsistere jussit, & ritu Christiano ablui voluerit. Et quem ista non intimè afficiant, si animo cernat agnellum unicum inter tot lupos & leones educi ad lanienam? Et ubi nunc Franciscus Assisius vir mitissimus, agnos à cultro & macello redimere solitus? nemo patronorum, Angelorum nec unicus subsidio est. In furto saltem unus cum hoc Domino suo locutus, ad furios

A eum cruciatus animavit. Jam meri cernuntur hostes; illorum medius innocens Jesus.

Evigilet hic aliquantum animus, & attendat, quid immensus populus de hoc rano sentiat dicatque. Creduntur certè ad illud Paschatis tempus Hierosolymis convenisse quadragies centena millia hominum, sive quatuor milliones capitum. A populo tam numero partim civium, partim peregrinorum spectatus Christus & irrisus largissimè. Variè se vulgus in hoc edmitatu divisit. Aliis præcurrere placuit & agmen totum antevertere, ut commodum spectandi locum in Golgotha occuparent; sequebantur alii & ponè ambulabant; pars civium plurima per fenestras effusa, hanc cruciatorum pompam, quæ in montem ducebatur, avidissimis oculis hauriebat. Christum euntem Centurio & Tribunus militarium copiis pedestribus & equestribus tingebant; proximè ibant milites crucifixuri reos. A tergo sequebantur non sine risu & facetiis Scribæ, Pharisæi, & seniores populi. Spectaculum futurum omnes exivit urbe, magnates etiam & primi nominis, præsertim qui è sacro Senatu necem Domino procurarunt. Nec desuerunt in viâ piæ matronæ, quæ deplorabant iudicium tam injunum. Quod beatus Lucas memorans, sequitur autem illum, inquit, multa turba populi, & numerum quæ plangebant & lamentabantur eum.

Et quales hie populi sermones, quæ confabulationes, qui plausus & irrisus? Putavimus, ajebant, hunc esse virum sanctum, sospitatorum, prophetam magnum, & en seductorem maximum, en regem nostrum. Innumeri sermones ejulcemodi in hunc reum dicebantur. Prædixit hoc David: Omnes videntes me, deriserunt me, locuti sunt labiis, & moverunt caput.

S. V. Simon Cyrenæus Christi crucem portat.

Non fuit miserationis, sed crudelitatis, crucem Christi imponere Simoni. Verebantur, ne Dominus succumberet oneri, & exanimatus concideret sub pondere, mortisque suâ præverteret crucis tormenta. Ubi enim observarunt Christum tam lentè, adeoque fracto gressu incedere, tories sub onere collabi, ne igitur forsitan supplicii montem non attingeret, & in ipsâ moreretur viâ, circumspexerunt, quomodo crucem ab ipso in alium transferrent, non miseratione ducti, sed invidiâ sanguinariâ impulsu, & cruoris ex alto hauriendi sientes; in cruce vivum spectare, id summæ voluptatis futurum censuerunt. Hoc certè non Romani urgebant, sed Judæi, eorum tamen nullus maledictum illud lignum, quæ fieret exleges, tangere sustinebat. Hominem ergo alienigenam, nomine Simonem, ex oppido Cyrenæ, in urbem properantem excipientes adegerunt, ut Christi crucem in se reciperet, & ad locum supplicii deportaret. Vir erat à Judæorum sacris planè alienus, idcirco non multis rogatus est, ut id faceret: Melis nolis, ajebant, hoc tibi faciendum. Ita totâ Hierosolymorum urbe vir nullus fuit, qui hanc Christo gratiam gratificaretur, eumque tanto pondere sublevaret. Panes, pisces, valetudinis donum promptissimè ab eo acceperunt, qui jam in extremis angustiis juvet, nemo est omnium, nemo hunc hominem fatetur nosse; omnes religioni ducunt crucem contingere; in fontem Christum crucifigere in religionem nemo trahit. Imago mundi viva: optifer amicus in necessitate rarus est. Simon nolens volens fit cruciger. Causæ Judæis sanguinariis erant plures.

1. Ne homo ille dum duceretur, exspiraret, in cruce vivum cernere, summi, quod diximus, voti fuit. 2. Jam hora erat sexta Judæorum, seu meridies, nostra duodecima & ultra. Nam Joannes de illo tempore, quo sententia mortis nondum lata, hæc asserit: Erat autem Paschæ Pascha, hora quasi sexta. Ergo Christi flagellati longum & nimis quam extractum fuit supplicium. 3. Nec dubium, quin Pilati milites prandere voluerint; alii cum

Quor homines Hierosolymis convenisse ad illud tempus Paschatis creduntur?

Luc. cap. 23. vers. 27.

Psalm. 21. v. 8.

Ex invidiâ & crudelitatis crucem Christi imponerunt Simoni Cyrenæo.

* Irregularis, immunda.

Nullus Judæorum voluit Christum à tanto pondere sublevare.

Causæ cui Simon factus sit cruciger.

Joan. e. 19. vers. 14.

